

Veenivere võtmise protseduur

Oluline teada

- Vaakumkatsuti peab täituma ettenähtud mahuni, et tagada vere ja lisandi õige vahekord – verd ei tohi katsutis olla mahumärgist vähem (lahjendusefekt) ega rohkem (hüübimise oht)
- Vere võtmisel hoida katsutit sellises asendis, et veri valguks mööda katsuti seina. Kui veri pritsib vastu katsuti põhja ja moodustub vaht, võib see põhjustada hemolüüsi
- Antikoagulanti sisaldaval katsutil keerata kohe peale täitumist põhi ülespidi, et veri seguneks antikoagulandiga – hüübimisanalüüside puhul vähemalt 4 korda, muude katsutite puhul 8 korda. Õhumull peab liikuma katsuti ühest otsast teise. Katsutit ei tohi loksutada ega raputada!
- Kui veri ei valgu katsutisse või selle vool lakkab enne, kui katsuti on täitunud, siis on põhjuseks veenipunktsiooni ebaõnnestumine või soonesein on imetud vastu nõela ava.
 - Lahendus: muuta nõela asendit – viia nõel sügavamale, tõmmata tagasi, muuta nõela nurka. Kui veenipunktsioon ei õnnestunud, punkteerida uut veresoont. Vältida sama veresoone korduvat torkamist.
- Kui verd on kollase korgiga (seerumi katsuti) katsutis analüüside teostamiseks piisavalt, kuid vaakumkatsuti ei ole täitunud ettenähtud mahumärgini, tekib katsutisse jäänud vaakumi tõttu hemolüüs. Selle vältimiseks eemaldada katsutilt kiiresti kork, et eemaldada üleliigne vaakum ning sulgeda seejärel katsuti uuesti korgiga. Ülejäänud katsuteid ei saa alatäitumise korral kasutada.
- Vere võtmisel ei tohi punktsioonikohta kloppida ega hõõruda. Jõuline käe “pumpamine” võib põhjustada hemolüüsi ja hemokontsentratsiooni.
- Desinfitseerimise järgselt lasta nahal õhu käes kuivada, et nõela kaudu ei satuks vaakumkatsutisse puhastusainet, mis soodustab hemolüüsi.
- Žgutt asetatakse umbes 10 – 12 cm punktsioonikohast ülespoole sellise tugevusega, et sõrm mahuks žguti ja naha vahele.
- Žgutt avada kohe, kui nõel on veenis ja algab verevool vaakumkatsutisse.
- Verevõtmisel on oluline, et veresoonte kokkusurumise aeg žgutiga oleks minimaalne. Kuni ühe minutiline žguti pealhoidmine ei mõjuta oluliselt vereseerumist tehtavaid tavauuringuid.
- Tavaliselt võetakse verd küünarlohu piirkonna keskmisest soonest. Patsiendile on selles piirkonnas nõelatorge vähem valulik, kuna see soon on nahale lähedal. Alternatiivseteks verevõtukohtadeks on küünarvarre seesmise pinna-, randme- ja käeseljaveenid.
- Verd ei võeta: laialdaselt armistunud alal, põletushaavadega alalt, turses aladelt, hematoomiga aladelt, kanüüliga veenist, dialüüsi-fistliga käelt

Protseduur

1. Identifitseerida patsient.
2. Vormistada/kontrollida saatekirjad.
3. Kontrollida, kas patsient on pidanud ettenähtud dieeti ja kas pole allergiat punktsioonikoha desinfitseerimisel kasutatavate ainete suhtes.
4. Tagada patsiendile mugav ja sobiv asend – patsiendi käsi peab olema sirutatud välja nii, et käsi moodustaks õlast randmeni sirgjoone.
5. Panna endale kätte kindad.
6. Panna valmis vajalikud katsutid – raputada katsutit kergelt, et eemaldada võimalikud lisanditilgakesed korgi küljest. Katsutid asetada kasutamise järjekorda.
7. Valida sobiva suurusega punktsiooninõel, ühendada nõel nõelahoidjaga ja veenduda, et nõel püsib kindlalt nõelahoidjas. Jälgida, et turvakate ei segaks veenipunktsiooni.
8. Valida punktsioonikoht. Patsiendil paluda suruda käsi rusikasse, et veenid paremini nähtavale tuleksid.
9. Puhastada punktsioonikoht desinfitseeriva vahendiga ja lasta sel kuivada.
10. Vajadusel asetada õlavarrele žgutt.
11. Eemaldada nõelalt kork. Kontrollida, et nõela ava on vaba.

12. Teostada veenipunktsioon – veen fikseerida pöidlaga natuke allpool punktsiooni kohta ja tõmmata nahk pingule, et veen ei liiguks eest ära; nõel torgata veeni 15-30 kraadise nurga all nõelaavaga ülespoole.
13. Vere võtmise ajal jälgida, et katsuti kork oleks kõrgemal ja põhi madalamal, et vältida katsutis olevate ainete sattumist nõela.
14. Hoides ühe käega tugevalt nõelahoidjast, asetada vaakumkatsuti nõelahoidjasse ning suruda katsutit nii, et nõela lateksiga kaetud teravik läbistaks katsuti korgi.
15. Hoida katsutit nii, et veri valguks katsutisse mööda katsuti seina.
16. Vabastada žgutt kohe, kui veri ilmub katsutisse.
17. Kui katsuti täitub ettenähtud koguse verega ja verevool lõpeb, eemaldada katsuti hoidjast ning vajadusel asetada hoidjasse järgmine katsuti.
18. Lisandiga katsutil keerata peale nõelahoidjast eemaldamist koheselt põhi 4-5 korda rahuliku liigutusega ülespidi ja tagasi, et veri seguneks lisandiga.
19. Asetada punktsioonikohale kuiv nahapuhastuspaber ja eemaldada nõel veenist.
20. Katta nõel koheselt turvakattega. Selleks lükata pöidlaga kate nõelale.
21. Avaldada punktsioonikohale otsest survet 3-5 minuti jooksul ilma patsiendi kätt kõverdamata. Vajadusel sulgeda punktsiooni koht plaastriga.
22. Markeerida katsutid.
23. Keerata rahuliku liigutusega katsutil veel 4-5 korda põhi ülespidi ja tagasi. Asetada katsutid püstises asendis statiivi.
24. Visata kasutatud nõel ja nõelahoidja vastavasse jäätmekonteinerisse.